

**POLITYKA PRZECIWDZIAŁANIA NADUŻYCIOM SEKSUALNYM W FUNDACJI NA
RZECZ KOBIEC I PLANOWANIA RODZINY: OCHRONA PRZED MOLESTOWANIEM
I WYKORZYSTYWANIEM SEKSUALNYM, PRZEMOCĄ SEKSUALNĄ ORAZ
WYKORZYSTYWANIEM DZIECI**

1. Definicje

1) Dziecko

Dziecko to każda osoba w wieku poniżej 18 lat.

2) Dorośli szczególnie podatni na ryzyko nadużyć

Wszystkie osoby w wieku co najmniej 18 lat, które:

- nie są w stanie zadbać o siebie / uchronić się przed krzywdą lub wyzyskiem;
- ze względu na płeć, zdrowie psychiczne lub fizyczne, niepełnosprawność, pochodzenie etniczne, tożsamość religijną, orientację seksualną, status ekonomiczny lub społeczny, a także w wyniku katastrof i konfliktów, są uważane za zagrożone;
- znajdują się w sytuacji podporządkowania i w związku z tym doświadczają niekorzystnego położenia, co naraża je na ryzyko.

3) Molestowanie seksualne

Każde niepożądane zachowanie o charakterze seksualnym lub odnoszące się do płci pracownicy (pracownika), którego celem lub skutkiem jest naruszenie godności pracownicy (pracownika), w szczególności stworzenie wobec niej (niego) zastraszającej, wrogiej, poniżającej, upokarzającej lub uwłaczającej atmosfery. Na molestowanie seksualne mogą składać się fizyczne, werbalne lub pozawerbalne elementy¹.

Może być definiowane także jako: wszelkie niepożądane propozycje seksualne, prośby o przysługę o charakterze seksualnym, werbalne lub fizyczne zachowania lub gesty o charakterze seksualnym, a także wszelkie inne zachowania o charakterze seksualnym, co do których można zasadnie oczekiwać lub które mogą być postrzegane jako zmierzające do obrażenia lub poniżenia innych osób, jeśli takie zachowania przeszkadzają w pracy, są warunkiem zatrudnienia lub tworzą środowisko pracy pełne zastraszania, wrogości i znieważenia. Choć zwykle wiąże się to z pewnym wzorcem zachowań, może przybrać formę pojedynczego incydentu².

4) Wykorzystywanie seksualne³

Wykorzystywanie seksualne oznacza wykorzystywanie (faktyczne lub jego usiłowanie) podatności na szkody, niekorzystnego położenia lub zaufania do celów seksualnych, w tym

¹ Na podstawie art. 18^{3a} § 6 Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1510 z późn. zm.).

² Na podstawie definicji „molestowania seksualnego” (*sexual harassment*) zawartej w przyjętym przez Sekretarza Generalnego ONZ sprawozdaniu ONZ: *Prohibition of discrimination, harassment, including sexual harassment, and abuse of authority* (ST/SGB/2008/5).

³ Definicje „wykorzystywania seksualnego” (*sexual exploitation*) i „przemocy seksualnej” (*sexual abuse*) na podstawie definicji zawartych w przyjętym przez Sekretarza Generalnego ONZ w sprawozdaniu ONZ: *Special measures for protection from sexual exploitation and sexual abuse* (ST/SGB/2003/13).

między innymi czerpanie korzyści finansowych, społecznych lub politycznych z wykorzystywania seksualnego innej osoby.

5) Przemoc seksualna

Przemoc seksualna oznacza rzeczywistą fizyczną ingerencję o charakterze seksualnym lub jej groźbę, z użyciem siły bądź w nierównych lub przymusowych warunkach.

6) Wykorzystywanie i niegodziwe traktowanie dzieci (obejmujące co najmniej jeden z poniższych elementów)⁴:

a) Przemoc fizyczna

Do przemocy fizycznej dochodzi, jeżeli osoba celowo rani dziecko lub grozi mu zranieniem. Może to być na przykład policzkowanie, bicie, uderzanie, potrząsanie, kopanie, przypalanie, popychanie lub chwytywanie. Przemoc fizyczna może mieć charakter jednorazowy lub powtarzalny. Nie zawsze pozostawia widoczne ślady lub obrażenia.

b) Przemoc emocjonalna

Przemoc emocjonalna to niewłaściwe werbalne lub symboliczne działania wobec dziecka lub ciągły brak zapewnienia mu odpowiedniej opieki o charakterze emocjonalnym. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że takie działania mogą zaszkodzić poczuciu własnej wartości lub kompetencjom społecznym dziecka.

c) Zaniedbywanie

Zaniedbanie to niezapewnienie dziecku (jeśli jest się w stanie to zrobić) warunków, które są kulturowo akceptowane jako niezbędne dla jego fizycznego i emocjonalnego rozwoju oraz dobrego samopoczucia.

d) Niegodziwe traktowanie dziecka w celach seksualnych

Niegodziwym traktowaniem dziecka w celach seksualnych określa się każdą formę aktywności o charakterze seksualnym z udziałem dziecka. Jest to każda sytuacja pomiędzy dzieckiem a dorosłym – bądź dzieckiem, które ze względu na przewagę wiekową lub rozwojową ma za zadanie w relacji z dzieckiem być osobą odpowiedzialną, zaufaną lub bardziej wpływową – której celem jest doprowadzenie do zaspokojenia seksualnego kosztem dziecka. Zalicza się do tego między innymi sytuacje, w których dochodzi lub nie dochodzi do kontaktu fizycznego, namawianie lub przymuszanie dziecka do angażowania się w czynność seksualną, zmuszanie dziecka do prostytucji lub innych praktyk seksualnych, pokazywanie dziecku materiałów online natury seksualnej, wykorzystywanie dziecka do produkcji przedstawień i materiałów pornograficznych i fotografowanie dziecka w pozach seksualnych.

⁴ Na podstawie definicji „Wykorzystywania i niegodziwego traktowania dzieci” (*Child Exploitation and Abuse*) zawartej w Polityce przeciwdziałania nadużyciom seksualnym CARE International: Ochrona przed molestowaniem i wykorzystywaniem seksualnym, przemocą seksualną oraz wykorzystywaniem dzieci (*CARE International Safeguarding Policy: Protection from Sexual Harassment, Exploitation and Abuse, and Child Abuse*).

7) Safeguarding⁵

Safeguarding to środki, które podejmujemy, aby zapobiegać, zgłaszać i odpowiadać na krzywdę lub molestowanie i wykorzystywanie seksualne, przemoc seksualną oraz wykorzystywanie dzieci i aby chronić zdrowie, dobrobyt i prawa człowieka wszystkich osób, które wchodzi w kontakt z Fundacją.

8) Safeguarding Focal Point

Safeguarding Focal Point to osoba odpowiedzialna za koordynację zarządzania zgłoszeniami wrażliwymi, w tym także za kontakt z osobą zgłaszającą, w rozumieniu Standardowych Procedur Operacyjnych dotyczących składania skarg i informacji zwrotnej w Fundacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny stanowiących Załącznik do uchwały nr 4/2023/Z Zarządu Fundacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny z dnia 7 lipca 2023 r. (dalej jako: „SOP”), inna niż Prezeska (Prezes) Zarządu Fundacji. Safeguarding Focal Point obsługuje kanały zgłoszeń wrażliwych i rejestruje zgłoszenia wrażliwe w osobnej bazie danych. W przypadku otrzymania zgłoszenia wrażliwego, koordynuje proces załatwiania sprawy i uczestniczy w podejmowaniu decyzji w sprawie.

2. Cel Polityki

- 1) Celem niniejszej Polityki przeciwdziałania nadużyciom seksualnym w Fundacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny: ochrona przed molestowaniem i wykorzystywaniem seksualnym, przemocą seksualną oraz wykorzystywaniem dzieci (odpowiednio, dalej jako: „Fundacja”; dalej jako: „Polityka”) jest ochrona osób, w szczególności dzieci, osób dorosłych szczególnie podatnych na ryzyko nadużyć, a także beneficjentek (beneficjentów) wsparcia Fundacji, osób uczestniczących w działaniach lub programach Fundacji oraz członkiń (członków) społeczności, przed wszelkimi szkodami, które mogą być spowodowane w związku z ich kontaktem z Fundacją. Obejmuje to szkody wynikające z:
 - postępowania personelu Fundacji według definicji z ust. 3.;
 - projektowania i wdrażania programów i działań przez Fundację.
- 2) Polityka określa zobowiązania podjęte przez Fundację, a także informuje personel Fundacji o ich obowiązkach związanych z Safeguarding.
- 3) Polityka nie obejmuje:
 - molestowania seksualnego w miejscu pracy – w tym zakresie stosuje się Procedurę antymobbingową i antidyskryminacyjną w Fundacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny, stanowiącą Załącznik do uchwały nr 1/2023/Z Zarządu Fundacji na rzecz Kobiet i Planowania Rodziny z dnia 2 marca 2023 r.;
 - obaw związanych z nadużyciami w szerszej społeczności, których sprawczynią nie jest Fundacja ani powiązany z nią personel.

⁵ Na podstawie definicji „Przeciwdziałania nadużyciom seksualnym Działania ochronne przed wykorzystywaniem seksualnym” (*Safeguarding*) zawartej w Polityce przeciwdziałania nadużyciom seksualnym CARE International: Ochrona przed molestowaniem i wykorzystywaniem seksualnym, przemocą seksualną oraz wykorzystywaniem dzieci (*CARE International Safeguarding Policy: Protection from Sexual Harassment, Exploitation and Abuse, and Child Abuse*).

3. Zakres stosowania Polityki

Polityka ma zastosowanie do personelu Fundacji rozumianego na potrzeby niniejszej Polityki jako: wszystkich osób pracujących w Fundacji, a także reprezentantek (reprezentantów) prawnych i osób współpracujących z Fundacją, tj. m.in. konsultantek (konsultantów), wolontariuszek (wolontariuszy), wykonawczyń (wykonawców), gościń (gości) programu, w tym dziennikarek (dziennikarzy), celebrytek (celebrytów), polityczek (polityków).

4. Deklaracja Fundacji

Każdy/każda osoba, która ma kontakt z Fundacją, bez względu na wiek, tożsamość płciową, niepełnosprawność, orientację seksualną czy pochodzenie etniczne, ma prawo do ochrony przed wszelkimi formami krzywdy, przemocy, zaniedbań i wykorzystywania. Fundacja nie będzie tolerować nadużyć i wykorzystywania przez jej personel.

Polityka dotyczy następujących obszarów: ochrony dzieci, ochrony dorosłych oraz ochrony przed wykorzystywaniem seksualnym i przemocą. Tam, gdzie to konieczne, z tymi obszarami ochrony mogą być związane poszczególne polityki i procedury. Fundacja zobowiązuje się do uwzględniania działań w zakresie Safeguarding w swojej pracy, poprzez trzy filary: zapobieganie, raportowanie i reagowanie.

5. Zapobieganie⁶

1) Obowiązki Fundacji

Fundacja:

- zapewni że cały personel będzie miał dostęp do Polityki, będzie z nią zaznajomiony, będzie znał swoje obowiązki wynikające z Polityki;
- będzie opracowywać i realizować wszystkie swoje programy i działania w sposób chroniący przed wszelkim ryzykiem krzywdy, która może wynikać z kontaktu z Fundacją. Obejmuje to także sposób gromadzenia i przekazywania informacji o osobach uczestniczących w programach Fundacji;
- będzie wdrażać rygorystyczne procedury w obszarze Safeguarding podczas rekrutacji, zarządzania i rozmieszczania personelu Fundacji;
- zapewni osobom pracującym szkolenia w obszarze Safeguarding na poziomie równym do ich roli (obowiązków) w Fundacji;
- będzie niezwłocznie i zgodnie z należytą procedurą podejmować działania w związku ze zgłoszeniami dotyczącymi molestowania, wykorzystywania seksualnego, przemocy seksualnej oraz wykorzystywania dzieci.

2) Obowiązki personelu Fundacji

Personelowi Fundacji nie wolno:

- stosować molestowania i wykorzystywania seksualnego lub przemocy seksualnej. Takie zachowania stanowią poważne przestępstwa i są podstawą do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, włącznie ze zwolnieniem z pracy;

⁶ Opracowano na podstawie, w szczególności, sześciu podstawowych zasad zawartych w przyjętym przez Sekretarza Generalnego ONZ sprawozdaniu ONZ: *Special measures for protection from sexual exploitation and sexual abuse* (ST/SGB/2003/13).

- angażować się w aktywność seksualną z dziećmi poniżej 15. roku życia – zgodnie z art. 200 § 1 ustawy z dnia z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny⁷;
- wymieniać pieniądze, zatrudnienia, towarów lub usług w zamian za aktywność seksualną. Obejmuje to w szczególności każdą wymianę pomocy należnej jej beneficjentkom (beneficjentom) lub uczestniczkom (uczestnikom) programu na współżycie seksualne;
- angażować się w relacje seksualne z beneficjentkami (beneficjentami) wsparcia Fundacji, uczestniczkami (uczestnikami) programu, ponieważ takie relacje są oparte na z natury nierównej dynamice władzy;
- wspierać, angażować się, stosować nadużyć seksualnych lub wykorzystywania i niegodziwego traktowania dzieci. Zakaz obejmuje w szczególności pornografię dziecięcą; zatrudnianie dzieci do prac nieodpowiednich ze względu na ich wiek lub etap rozwoju, kolidujących z czasem przeznaczonym na edukację i zajęcia rekreacyjne lub narażające je na znaczne ryzyko urazów bądź wyzysku; handel dziećmi;
- używać wobec dzieci języka lub zachowania, które jest nieodpowiednie, napastliwe, obraźliwe, prowokujące seksualnie, poniżające lub nieodpowiednie kulturowo;
- stosować przemocy seksualnej lub wykorzystywania seksualnego dorosłych szczególnie podatnych na ryzyko, narażać osób dorosłych szczególnie podatnych na ryzyko na fizyczną, emocjonalną lub psychiczną przemoc lub zaniedbywanie.

Personel Fundacji jest zobowiązany do:

- tworzenia i utrzymywania kultury organizacyjnej, która zapobiega i przeciwdziała molestowaniu i wykorzystywaniu seksualnemu, przemocy seksualnej oraz wykorzystywaniu dzieci;
- zgłaszania wszelkich obaw lub podejrzeń dotyczących molestowania i wykorzystywania seksualnego, przemocy seksualnej oraz wykorzystywania dzieci właściwej, wyznaczonej do tych celów osobie z personelu Fundacji.

6. Raportowanie

- 1) Fundacja zapewni, że bezpieczne, odpowiednie, dostępne sposoby zgłaszania obaw i podejrzeń dotyczących molestowania i wykorzystywania seksualnego, przemocy seksualnej oraz wykorzystywania dzieci zostaną udostępnione personelowi i społecznościom, z którymi pracujemy.
- 2) Każda osoba zgłaszająca obawy lub podejrzenia dotyczące molestowania i wykorzystywania seksualnego, przemocy seksualnej oraz wykorzystywania dzieci będzie chroniona.
- 3) Procedury dotyczące raportowania, w tym także zasady dotyczące poufności i ochrony danych, określają SOP.

⁷ t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1138 z późn. zm

- 4) Z Safeguarding Focal Point można skontaktować się:
- za pośrednictwem skrzynki mailowej: ochrona@federa.org.pl;
 - pocztą tradycyjną na adres siedziby Fundacji, ze wskazaniem „Ochrona” na kopercie.

7. Reagowanie

- 1) Fundacja będzie podejmować działania w związku ze zgłoszeniami i obawami dotyczącymi molestowania i wykorzystywania seksualnego, przemocy seksualnej oraz wykorzystywania dzieci, zgodnie z SOP oraz zgodnie z jej obowiązkami prawnymi.
- 2) Fundacja zastosuje odpowiednie środki dyscyplinarne wobec personelu, który naruszy zasady Polityki.
- 3) Fundacja zaoferuje wsparcie osobom, które doświadczyły krzywdy wyrządzonej przez personel Fundacji, zgodnie z podejściem skoncentrowanym na osobie pokrzywdzonej.
- 4) Szczegółowe procedury dotyczące postępowania w przypadku otrzymania zgłoszenia dotyczącego molestowania i wykorzystywania seksualnego, przemocy seksualnej oraz wykorzystywania dzieci określają SOP.

8. Wejście w życie

Polityka zostanie opublikowana na stronie internetowej Fundacji. Polityka wchodzi w życie w terminie dwóch tygodni od zapoznania pracownic i pracowników Fundacji z jej treścią.